

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 367/2022
18.03.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Катарине Манојловић Андрић, председника већа, Гордане Џакула, Марине Милановић, Бранке Дражић и Данијеле Николић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., ББ из ..., ВВ из ... и ГГ из ..., чији је заједнички пуномоћник Маја Миљевић, адвокат из ..., против туженог ЈКП за превоз путника „Аутотранспорт - Панчево“ из Панчева – у ликвидацији, кога заступа Саша Левнајић, адвокат из ..., ради накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2582/21 од 21.09.2021. године, у седници одржаној 18.03.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2582/21 од 21.09.2021. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 2582/21 од 21.09.2021. године и пресуда Основног суда у Панчеву П1 333/19 од 14.04.2021. године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужилаца којим су тражили да се обавезе тужени да им за период од септембра 2016. до септембра 2019. године на име разлике између припадајуће и исплаћене накнаде трошкова за исхрану у току рада исплати укупан износ од 48.560,20 динара у месечно одређеним износима са законском затезном каматом, као и на име разлике између припадајуће и исплаћене накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора исплати укупан износ од 85.849,76 динара, у месечно одређеним износима са законском затезном каматом, као и да се тужени обавезе да тужиоцима по исплати сваког припадајућег износа на име разлике зараде, обрачуна и уплати доприносе за обавезно социјално осигурање и то: доприносе за пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање, доприносе за здравствено осигурање Републичком заводу за здравствено осигурање и доприносе за осигурање за случај незапослености Националној служби за запошљавање и да тужиоцима накнади трошкове парничног поступка у укупном износу од 246.782,80 динара са законском затезном каматом почев од извршности па до коначне исплате.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужиоци да туженом накнаде трошкове парничног поступка у износу од 80.440,00 динара у року од 15 дана од дана пријема отправка пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П1 333/19 од 14.04.2021. године, ставом првим изреке, дозвољено је објективно преиначење тужбе од 08.03.2021. године. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да свим тужиоцима за период од септембра 2016. до септембра 2019. године на име разлике између припадајуће и исплаћене накнаде трошкова за исхрану у току рада, као и припадајуће неисплаћене накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора исплати појединачно одређене месечне износе са законском затезном каматом на сваки појединачни месечни износ од доспелости па до исплате, а све ближе наведено у овом ставу. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да за тужиоце по исплати сваког припадајућег износа на име разлике зараде обрачуна и уплати доприносе за обавезно социјално осигурање и то доприносе за пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање, доприносе за здравствено осигурање Републичком заводу за здравствено осигурање и доприносе за осигурање за случај незапослености Националној служби за запошљавање, а све у року од осам дана под претњом принудног извршења. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцима накнади трошкове парничног поступка у укупном износу од 246.782,80 динара са законском затезном каматом почев од извршности па до коначне исплате, а све у року од осам дана, под претњом принудног извршења.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2582/21 од 21.09.2021. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба туженог и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијен је, као неоснован, захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде тужени је благовремено изјавио посебну ревизију у смислу члана 404. Закона о парничном поступку, због погрешне примене материјалног права.

Према одредби члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14, 87/18 и 18/20) - у даљем тексту: ЗПП, ревизија је изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија). У ставу 2. истог члана прописано је да о дозвољености и основаности ревизије из става 1. овог члана одлучује Врховни касациони суд у већу од пет судија.

По оцени Врховног касационог суда, у овом спору постоји потреба за одлучивањем о ревизији предвиђеној наведеном одредбом (посебна ревизија), ради уједначавања судске праксе, имајући у виду различите одлуке апелационих судова у истој правној ситуацији што указује на потребу уједначавања судске праксе апелационих судова због чега је одлучено као у ставу првом изреке.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија туженог основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2) ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужени је Јавно комунално предузеће, чији је оснивач Град Панчево. Тужиоцима, као својим запосленима, тужени је у периоду потраживања обрачунавао и исплаћивао накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора у складу са својим програмом пословања за конкретне године. Посебним колективним уговором за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије, који је ступио на снагу 26.03.2015. године, чланом 65. предвиђено је да запослени има право на накнаду трошкова за исхрану у току рада у висини утврђеној општим актом и уговором о раду, а да се висина накнаде трошкова за исхрану у току рада са припадајућим порезом и доприносима, утврђује дневно најмање у износу од 250,00 динара, а чланом 66. предвиђено је да запослени има право на регрес за коришћење годишњег одмора, са припадајућим порезима и доприносима, најмање у висини 1/12 месечно 75% просечно исплаћене зараде по запосленом у Републици Србији према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за статистику за претходну годину. Посебним колективним уговором за јавна и јавно-комунална предузећа града Панчева, који је ступио на снагу 03.07.2015. године, чланом 84. предвиђено је да запослени има право на накнаду трошкова за исхрану у току рада у висини утврђеној Посебним колективним уговором, овим уговором, општим актом код послодавца и уговором о раду, а да се висина накнаде трошкова за исхрану у току рада, припадајућим порезима и доприносима, утврђује дневно најмање у износу од 250,00 динара, а чланом 85. да запослени у складу са Посебним колективним уговором, овим уговором, општим актом код послодавца и уговором о раду има право на регрес за коришћење годишњег одмора са припадајућим порезима и доприносима, најмање у висини 1/12 месечно од 75% просечно исплаћене зараде по запосленом у Републици Србији према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за статистику за претходну годину, па је, сходно наведеном утврђено да је тужени у складу са закљученим уговором о раду и припадајућим накнадним анексима тог уговора закљученим са тужиоцима, као и у складу са донетим Правилником о раду, тужиоцима обрачунавао и исплаћивао зараду, увећану зараду и накнаду трошкова (топли оброк и регрес), те да, у том смислу, на основу обрачунских листа, нема разлике у овако обрачунатој и исплаћеној заради, да је тужени тужиоцима обрачунавао наведене накнаде у складу са донетим Правилником о раду. Изведен је доказ вештачењем од стране судског вештака за економско-финансијску област. Тужиоци су у својству запослених, са туженим у својству послодавца, закључили анексе уговора о раду, којима је уговорено да запослени имају право на накнаду трошкова, у складу са законом, Посебним колективним уговором РС, Посебним колективним уговором и општим актом.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су примењујући одредбе члана 118. став 1. тач. 5) и 6), члана 246. ст. 1. и 2, чл. 256-259. и 257. Закона о раду у вези члана 9. ст. 1. и 2. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, правила из одредбе 65. Посебног колективног уговора за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије и одредбе 4. Посебног колективног уговора за

јавна и јавно комунално предузеће Града Панчева, оценио да тужиоци основано потражују мање исплаћену накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора у складу са посебним колективним уговорима, да се правила из члана 4. Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата односно зараде и других примања код корисника јавних средстава не односе на накнаду за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, па је као основан усвојио постављен тужбени захтев.

Становиште нижестепених судова није правилно.

Одредбом члана 1. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зараде других сталних примања код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“, број 116/14 – ступио на снагу 28.10.2014. године) прописано је да се овим законом привремено уређује основица, односно вредност радног часа, вредност бода и вредност основне зараде, за обрачун и исплату плата, односно зарада као и других сталних примања изабраних, именованих, постављених и запослених лица као корисника јавних средстава са циљем очувања финансијског система у Републици Србији и система плате и зарада у јавном сектору. У члану 3. став 1. наведеног закона, прописано је да се у овом закону платом сматра зарада запосленог код корисника јавних средстава утврђен у складу са законом који уређује радне односе, односно плате изабраног, именованог и постављеног лица, запосленог код корисника јавних средстава утврђеног у складу са законом који уређује плату у државним органима, органима локалне власти, организацијама обавезног социјалног осигурања и јавним службама. У члану 4. истог закона, прописано је да су ништаве одредбе општег или појединачног акта којима се повећавају основице, коефицијенти и други елементи, односно уводе нови елементи на основу којих се повећава износ плате и других сталних примања код субјеката из члана 2. овог закона, донет за време примене овог закона.

Тужени је корисник буџетских средстава, па се на њега, осим поменутог закона, примењује и Закон о буџету и Закон о буџетском систему, па обавезе које преузима морају одговарати апропријацији која му је одобрена за ту намену у одговарајућој буџетској години (члан 54. Закона о буџетском систему).

Под зарадом се сматрају примања из радног односа као што је, између осталог, и накнада за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, а што произлази из одредбе члана 105. Закона о раду, а појам зараде у складу са Законом о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, подразумева зараду утврђену у складу са законом који уређује радне односе. Другачијим тумачењем појма зараде не би био испуњен циљ Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава (члан 1), јер би то значило селективну примену закона, имајући у виду и да коефицијент за обрачун плате изабраних, именованих и постављених лица и запослених у складу са Законом о платама у државним органима и јавним службама, садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, на које се као и на запослене код туженог примењује Закон о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зараде и других сталних примања код корисника јавних средстава.

С обзиром да су правила из Закона о привременом уређивању основнице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, Закона о буџету и Закона о буџетском систему императивне природе која се морају безусловно поштовати, без права да се у њима било шта мења, код буџетског финансирања плата код туженог није могуће применити корективно правило из члана 8. став 2. Закона о раду јер је управо законом одређен начин утврђивања основнице за плате. Због тога и по схватању овог суда, одредбе Посебног колективног уговора, донете након ступања на снагу Закона о привременом уређивању основнице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, ништаве су и као такве не могу да производе правно дејство (ПКУ не може бити супротан закону на основу члана 103. ЗОО у вези члана 240. Закона о раду) због чега су нижестепене пресуде преиначене и тужбени захтев тужилаца одбијен.

На основу члана 416. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу другом изреке.

Тужени је успео у поступку по ревизији, па му на основу чл. 153. и 154. ЗПП припадају и опредељени трошкови овог поступка, који су му досуђени у укупном износу од 80.440,00 динара, од чега 18.000,00 динара на име трошкова за састав ревизије од стране адвоката, а у складу са Тарифним бројем 13. Тарифе о наградама и накнадама за рад адвоката („Службени гласник РС“, број 121/12), као и 24.976,00 динара на име таксе на ревизију и 37.464,00 динара таксе на одлуку по ревизији.

На основу изнетог, применом члана 165. став 2. ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Катарина Манојловић Андрић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић